

Fagfeller rapport: Teatervitenskap UiB, bachelorprogrammet

(Programstyrets kommentarer til rapporten er tilføyd nedenfor rapporten)

Rapporten for 2020 fokuserer på bachelorprogrammet i Teatervitenskap. Studiet befinner seg i finansieringskategori F, som er den laveste kategorien.¹

Fokuset i rapporten vil være på programmets:

- rekruttering
- gjennomstrømming
- ressursbruk
- faglige progresjon

Rekruttering

Prosessen med å rekruttere studenter til dette programmet har sett slik ut de siste år, rent tallmessig:

Søknader

2020	2019	2018	2017	2016
121	138	127	149	147

Tilbud

2020	2019	2018	2017	2016
35	36	34	41	35

Ja-svar

2020	2019	2018	2017	2016
15	15	17	26	22

Møtt

2020	2019	2018	2017	2016
15	14	16	23	19

Prosentandel møtt av ja-svar

2020	2019	2018	2017	2016
100%	93,33333	94,11765	88,46154	86,36364

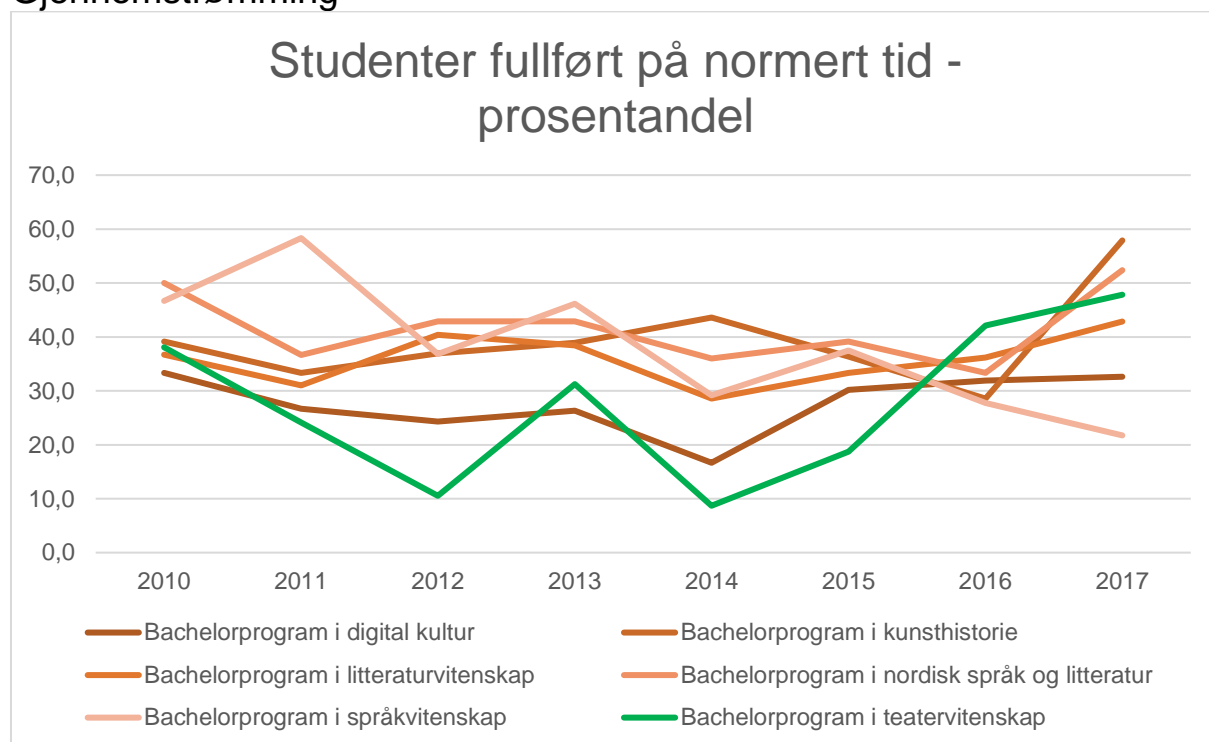
I tillegg til tallene over kommer studenter som tar enkeltemner.

¹ F betyr 64 500 i basisfinansiering, 35 050 per studiepoeng og 26 500 per kandidat.

Det virker ikke å være et fast antall plasser på studieprogrammet som skal/kan fylles. Alt etter hvor mange studieplasser programmet til en hver tid har, så ser det ut som det sendes ut dobbelt eller 2,5 ganger tilbud for å få de studentene en ønsker.

Når en student først har takket ja til studieplass, ser det ut til at denne i stor grad møter til studiet. Er det et uttrykk for motivasjon for studiet? Det er en mulig fortolkning som samsvarer med undervisningspersonalets opplevelser av studentgruppen, og en fortolkning som også styrkes av andre faktorer som behandles senere i rapporten.

Gjennomstrømming

Merk: grafen viser gjennomføringsprosent for kullet på opptaksår, ikke sluttår.

Ut fra oversikten overfor, ser en at studentene på bachelorprogrammet fram til for ca. 4 år siden hadde svakere gjennomføringsgrad enn studenter på tilsvarende program ellers ved instituttet.

Den laveste gjennomføringsgraden hadde kull 2014-2017 med **8,7%** som fullførte BA Teat på normert tid, med et frafall på **47,83%**. Gjennomføringsnittet for hele kullet 2014-2017, tatt opp på HF UiB, var ifølge DBH 27,03% og landssnittet for HF-fag for dette kullet var 27,44%. Frafallet ved HF UiB var på hele 46,23%. Her lå altså BA Teat godt under på begge målepunktene.

DBH oppgir følgende tall for bachelorprogrammet i teatervitenskap etter dette kullet:

- Kull 15-18: **18,75%** fullførte på tid, med **25%** frafall på BA Teat, mot hhv. 25,3% fullførte og 42,86% frafalt på HF UiB
- Kull 16-19: **31,58%** fullførte på tid, med **42,11%** frafall BA Teat, mot hhv. 26,46% fullførte og 46,51% frafalt på HF UiB
- Kull 17-20: **47,8%** fullført på tid

Det vi ser av tallene her er at programmet de senere år har hatt lavere frafall enn andre studier på HF UiB. Samtidig ser vi en stigende gjennomføringsgrad, som for de to siste kullene har vært klart høyere enn andre studier ved HF.

Nå er det ikke slik at alle skal gjennomføre, og HF-fag har stort frafall nasjonalt. Når da kull 15-18 hadde kun 25% frafall så kan det fortolkes dithen at de studentene som starter på studiet er motiverte for akkurat dette studiet, og at det opplegget som møter dem bidrar til å holde motivasjonene oppe. Det ser altså ut til at de motiverte studentene som kommer inn på bachelorstudiet også i veldig stor grad beholder motivasjonen og kommer ut på tid. I 2020 ble hele 47,8% av studentene på programmet ferdig på normert tid. Det er veldig bra.

Trenden med lavt frafall og høy gjennomføringsgrad på programmet ser stadig ut til å fortsette ifølge studieadministrasjonen ved LLE.

Studiepoengproduksjon per år, per student						
Studieprogramnavn	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bachelorprogram i digital kultur	35,08	40,56	44,13	43,32	43,05	18,12
Bachelorprogram i kunsthistorie	36,82	36,58	36,9	41,6	44,41	21,3
Bachelorprogram i litteraturvitenskap	41,22	36,84	37,3	43,33	44,23	21,68
Bachelorprogram i nordisk språk og litteratur	62,61	45,22	54,72	53,68	49,73	20,13
Bachelorprogram i språkvitenskap	47,09	40,62	37,06	35,88	43,98	24,7
Bachelorprogram i teatervitenskap	42	40,17	36,84	41,11	43,24	25,07
Sum	43,64	42,72	44,25	44,04	43,81	23,33
<i>Normert: 60 studiepoeng per år</i>						

Ressursbruk – undervisning

Jeg er vant til at tildeling av antall arbeidstimer per emne henger fast sammen med antall studiepoeng i emnet, og at det er en norm for hvor mange undervisningstimer en student minimum skal tilbys per studiepoeng. Ved HF UiB virker det å være andre føringer for tildeling av ressurser til emner.

Ved HF UiB er det en praksis hvor emner tildeles ressurser basert på sedvane og norm. Selv om det ikke er en absolutt, matematisk norm her – slik jeg er vant med, så er det etablert en sedvane/praksis på at emner på f.eks. 15 stp. gjerne har ca. 30 forelesningstimer. I tillegg har noen emner oppgaveskrivingsseminar, og de fleste emner har 2-10 timer med vekslende gjesteforelesere. Bacheloremner har også pensumseminarer ledet av masterstudenter. Dermed er undervisningstilbudet fra kull til kull noenlunde stabilt.

Et klart poenget virker uansett å være at undervisningen skal gå opp med antall timer tilgjengelig på de ansattes arbeidsplan. Det medfører at ansatte ofte bruker av sin forskningstid for å levere undervisning av den kvalitet og omfang som studieplanene og formuleringene av læringsutbytter fordrer, selv om undervisningstilbudet tilpasses noe de tilgjengelige ressursene fra år til år.

Modellen som benyttes ved HF/UiB kan gi en utfordring knyttet til å opprettholde forskningsbasert undervisning på begge nivå, og med å opprettholde en faglig

ledende posisjon på feltet i Norge som det teatervitenskapelige miljøet i Bergen tradisjonelt har hatt.

Faglig progresjon

Progresjon innenfor enkeltemner og emner imellom.

Studieplan for bachelorprogrammet ligger på: <https://www.uib.no/studier/BAHF-TEAT>
Her presenteres studiets innhold og oppbygging, fra semester til semester.

Som fagfelle undret jeg meg litt over hvorfor emnene tilbys i den rekkefølgen som de gjør, og hvordan fagmiljøet mener emnene bygger på hverandre – hvis de gjør det – mtp. pensum, kunnskap og kompetanse?

Fagmiljøet, ved fagkoordinator Keld Hyldig, kom med et tilsvar som jeg her gjengir i komprimert form:

Vi har ingen fagspesifikke innføringsemner i første semester (høst). /.../ Det arbeides med å lage et felles innføringsemner (10 stp) for fag som kunsthistorie, litt.vit, teatervitenskap, klassisk, kulturvitenskap mm.

Tidligere fantes et generelt innføringsemne til humaniora (10 stp), men det ble av en eller annen uransakelig grunn lagt ned, og dermed ble tilbudet til våre studenter redusert i første semester. Alle må ta Ex.fac. og Ex.phil, og i tillegg anbefaler vi Akademisk skriving, men studentene kan velge andre innføringsemner (10 stp) til lingvistik, språk, historie etc.

Studentenes første teatervitenskapelige semester er vårsemesteret. Her tar de to emner: Teat112 Moderne teaterhistorie og Teat115 Framsyningsanalyse og teaterkritikk. I det etterfølgende høstsemesteret tar de: Teat111 Eldre teaterhistorie og Teat113 Dramaturgi i teori og praksis. I deres fjerde semester anbefaler vi at de tar Teat211 Teaterestetikk og teater teori og Bacheloroppgaven (to varianter tilbys). De kan også ta frie stp (i alt 60 stp.) i dette semesteret og vente med disse to til et senere semester.

Bachelorprogrammet på teatervitenskap består sånn sett av tre semestre med full studieprogresjon. Et innføringsemne for fagene på LLE virker å være et fornuftig grep som kan styrke utdanningen innen fagfeltet ved å gi en grunnleggende innføring i kulturfagene som er samlet på instituttet.

Mht. progresjonen i emnerekkefølgen er det noe fagmiljøet har diskutert mye, og løpende diskuterer. For eksempel om studentene skal ta moderne eller eldre teaterhistorie i første semester. Vi har pt landet på at det er verdifullt med moderne teaterhistorie først, fordi det handler om den nære historien og samtidsteateret, som studentene vil ha, og bør ha, en nærmere fortrolighet med enn den eldre historien. Det er også et hermeneutisk poeng for oss at den eldre teaterhistorien må forstås ut fra et moderne/samtids perspektiv. Gjennom moderne teaterhistorie aktiveres spørsmål og forståelsesmåter som studentene kan ta i bruk i møtet med den eldre teaterhistorien. Vi vil gjerne at de skal få forståelse for sammenhenger og utviklingslinjer i teaterhistorien. Dette er de hovedsakelige begrunnelsene for at vi har moderne teaterhistorie før eldre teaterhistorie.

I de to første teatervitenskapelige semestrene har vi altså et teaterhistorisk emne i hvert semester. Dette er et uttrykk for den vekten vi legger ved teaterhistorie i utdannelsen. Parallelt med de to teaterhistoriske emnene har studentene systematiske og metodiske emner: Vårsemesteret (parallelt med moderne teaterhistorie) TEAT115 forestillingsanalyse og teaterkritikk, og i høstsemesteret (parallelt med eldre teaterhistorie) TEAT113 Dramaturgi i teori og praksis.

TEAT115 har til formål å gjøre studentene fortrolig med teater i samtiden og å utvikle analytisk og teoretisk kompetanse i møtet med dette. Vi finner det hensiktsmessig at studentene tar dette emnet før dramaturgiemnet i etterfølgende semester. Dramaturgi anser vi som et (teoretiske og metodisk) komplekst og viktig teatervitenskapelig emne, som det er en fordel at studentene har en vis fortrolighet med både teaterhistorie og samtidens teater før de tar det.

Argumentasjonen for rekkefølge og plassering av 100-ernene er god og grundig, og den gir mening både mtp. faglig innhold og programmets fagprofil som sådan. Progresjonstanken emnene mellom er klar og tydelig, selv om studentene ikke nødvendigvis må ta emnene i denne rekkefølgen.

Det siste og avsluttende teatervitenskapelige semesteret i bachelorutdannelsen består av TEAT211 Teaterteori og teaterestetikk samt TEAT252/253 Bacheloroppgave. I emnebeskrivelsen for disse emnene anbefales det at man har tatt alle 100-emner før disse, men det kreves ikke.

TEAT211 er et teatervitenskapelig fordypningsemne, som omhandler teaterestetikk og teaterteori. Emnet kan også inneholde en fordypning i teatervitenskapelig metodikk. /.../ For å få utbytte av dette emnet er det en forutsetning at man har en viss teaterhistorisk kompetanse, slik at man kan lese teaterteorier og estetiske teorier i lys av teaterhistorien.

I og med at emne 211 fordrer en viss teaterhistorisk kompetanse, mener jeg at de programansvarlige med fordel bør vurdere om ikke alle 100-emner, minimum de to teaterhistoriske emnene, bør være fullført før dette emnet på 200-nivå kan tas. Det kan riktig nok være at en slik regulering av adgang til emnet vil slå uheldig ut for studieprogresjonen for noen studenter. Jeg tror allikevel det vil kunne veies opp av økt kvalitet i studentarbeidene, økte kunnskaper og ferdigheter i teatervitenskap hos studentene, og en økt mulighet for faglig progresjon og fordypning.

Hva gjelder pensum, er det vanskelig for meg å si noe konkret om progresjonen i og vanskelighetsgraden av dette. Vi vurderer selvfølgelig løpende om pensum er faglig dekkende og har en passende vanskelighetsgrad for studentene. Dette siste kan blant annet eksamen bidra til vurderingen av.

Men vi tenker nok ikke direkte progresjon i pensumets vanskelighetsgrad i løpet av de to første teatervitenskapelige semestrene (100-emner). Her er den primære vurderingen at pensum skal dekke emnet med faglitteratur som er tilgjengelig og forståelig for våre studenter, dvs. på norsk og/eller engelsk (dansk og svensk er også OK), men også at litteraturen skal være forståelig på det nivået man forventer av en ny bachelorstudent.

Jeg finner det rimelig at pensumet på 100-ernene ikke gradvis blir vanskeligere, all den tid alle emnene på dette nivået gir en innføring i de feltene de har fokus på. At emnene kan tas i den rekkefølgen som studenten selv ønsker, gjør det også logisk at pensumet i emnene på dette nivået ikke bygger på hverandre.

Våre 200-emner, TEAT211 og TEAT252/253 er fordypningsemner. I TEAT211 møter studentene teaterteoretiske tekster, som de må kunne forstå i både et teoretisk og teaterhistorisk perspektiv. Det er vanskelig å si om disse tekstene er vanskeligere enn for eksempel tekster i teaterhistoriske emner! Men disse tekstene krever mer av studentene.

I TEAT252/253 forventes det at studentene selv skal kunne finne og søke opp relevant faglitteratur. Dette foregår naturligvis med veiledning. Veileder kan i disse emnene også gi studentene spesialisert faglitteratur, som det forventes at de vil kunne benytte i arbeidet med bacheloroppgaven. På dette nivået får de også et kurs

ved HF-biblioteket i oppsøking av litteratur i ulike databaser samt i kildekritisk vurdering av litteratur og kilder.

Om det blir et krav at alle eller enkelte 100-emner skal være gjort unna før emner på 200-nivået påbegynnes, slik jeg påpeker ovenfor, bør en i større grad tenke at pensum skal bygge på kjennskap til de felter og begreper som ligger på 100-nivå/de forutgående emnene. Graden av engelskspråklig pensum kan ev. være høyere og/eller mer komplekse teorier kan presenteres i pensumet på 200-nivået i og med det fundamentet som 100-emnene bør ha lagt rent kunnskapsmessig for studentene. Om en slik studieprogresjonsmodell velges for studieløp på bachelorprogrammet i teatervitenskap vil det kunne gi rom for en enda klarere faglig progresjon innad i bachelorprogrammet.

Oppsummering

Det virker som om bachelorprogrammet i teatervitenskap ved UiB har god rekruttering og gjennomstrømming.

Ressursbruken bør ses på slik at de ansatte også får opprettholdt forskningstiden sin, og dermed kan fortsette å levere forskningsbasert undervisning.

Når det gjelder faglig progresjon ser den til å være godt ivaretatt på 100-nivå, men jeg oppfordrer programansvarlige til å vurdere om ikke alle 100-emner, minimum de to teaterhistoriske emnene, bør være fullført før emner på 200-nivå kan tas. Med en slik strukturering av studieløpet vil det kunne legges opp til en progresjon og faglig fordypning, også mtp på pensum, innenfor teatervitenskapelige studier i Bergen.

Ellen Karoline Gjervan

Fagfelle

Trondheim, 21/02/2021

Programstyrets kommentarer til Fagfellerapport teatervitenskap 2020.

Fagfellerapporten ble behandlet i programstyret for teatervitenskap 4. mars 2021.

Rapporten omhandler bachelorprogrammet og tar for seg fire hovedtemaer:

- rekruttering
- gjennomstrømming
- ressursbruk
- faglige progresjon

På grunnlag av statistisk materiale konkluderes det i rapporten med at gjennomføringsgraden, dvs. den delen som gjennomfører på normert tid er blitt betydelig forbedret siden et lavmål i 2014. For det seneste kullet er gjennomføringsprosenten helt oppe på 47,8 % og frafallet i programmet er lavt sammenlignet med gjennomsnittet ved HF. «Trenden med lavt frafall og høy gjennomføringsgrad på programmet ser stadig ut til å fortsette ifølge studieadministrasjonen ved LLE», konkluderer fagfellen.

Videre vurderes i rapporten fagets ressursbruk til undervisningsprogrammene. Fagfellen stiller seg noe undrende til at det ikke finnes noen normtall ved HF-UiB for hvor mye undervisning det minimum skal gis pr. studiepoeng. Det konstateres at det synes å være sedvane som regulerer dette. Hun vurderer imidlertid at omfanget av den gitte undervisning synes å være tilstrekkelig, samtidig som hun ser at fagmiljøet må tilpasse undervisningsmengden sine gitte ressurser. Hun mener også at dette legger et uheldig press på fagmiljøet som kan true kravet om forskningsbasert undervisning og den faglige statusen teatervitenskap ved UiB har nasjonalt. Ressurssituasjonen for og ressursbruken i studieprogrammene er et tilbakevendende diskusjonstema i fagmiljøet.

Siste punkt i fagfellerapporten gjelder den faglige progresjonen i bachelorprogrammet. Her siterer rapporten i stor grad fra rapportering om dette gitt fra fagkoordinator til fagfellen. Fagfellen kommenterer og konkluderer med at det vil være vanskelig å tenke seg en tilrettelegging av faglig progresjon, gjennom f.eks. økt vanskelighetsgrad av pensum, mellom 100-emnene, som dekker vidt forskjellige fagområder. Fagfellen mener det bør legges til rette for en tydeliggjøring av faglig progresjon fra 100-nivået til 200-nivået. Det kan gjøres gjennom å gjøre det obligatorisk å ha avlagt eksamen i alle 100-emner før studenten kan ta 200-emner, mener fagfellen. I TEAT211 Teaterestetikk og teaterteori er det ingen krav om forkunnskaper. I TEAT252 Teoribasert bacheloroppgave står det i emnebeskrivelsen at tilrådd startgrunnlag er fullført 100-nivå i teatervitenskap og i TEAT253 Praksisbasert bacheloroppgave er det et krav at studenten skal ha bestått eksamen i TEAT112 Moderne teaterhistorie og enten TEAT113 Dramaturgi i teori og praksis eller TEAT 115 Framsyningsanalyse og teaterkritikk. Fagfellen tar til orde for at alle, og minimum de to teaterhistoriske emnene TEAT111 og TEAT112, bør være fullført før emner på 200-nivå kan tas. Dette er en anbefaling som fagmiljøet må diskutere. Ulike sider av et slik krav om spesifikke forkunnskaper fra alle eller noen av 100-emnene før opptak på 200-nivå må vurderes. Kan dette for eksempel gjøre studieprogrammets form og forløp mere rigid og hvilke konsekvenser får det for studenter som tar enkeltemner i programmet, for eksempel 200-emner? Vi har f.eks. gode erfaringer med at enkelte studenter fra kunsthistorie og litteraturvitenskap som tar TEAT211 med gode resultater. Generelt er det fagmiljøets erfaring at programstudentene våre følger den anbefalte progresjonen som er å ta alle 100-emner før 200-emner. Derfor vil vi diskutere fagfellens anbefaling grundig i fagmiljøet før vi eventuell gjør noen endringer i emnebeskrivelsene på dette punktet.